

Status på Forebyggelsespakkerne 2021-22

Baggrund

Sundhedslovens §119 definerer kommunernes ansvar for sundhedsfremme og forebyggende indsatser for borgerne ved at sikre sunde rammer og tilbud, der fremmer sundhed og forebygger sygdom.

Sundhedsstyrelsen publicerede i løbet af 2012-13 en række tværgående Forebyggelsespakker, som indeholder **den aktuelt bedste viden** og **anbefalinger** til arbejdet med sundhedsfremme og forebyggelse. I 2018 blev Forebyggelsespakkerne revideret med opdaterede faktuelle oplysninger om risikofaktorerne samt justerede anbefalinger inden for emnerne:

- Alkohol
- Fysisk aktivitet
- Hygiejne
- Indeklima i skoler
- Mad og måltider
- Mental sundhed
- Overvægt
- Seksuel sundhed
- Solbeskyttelse
- Stoffer
- Tobak

I tillæg hertil udgav Sundhedsstyrelsen desuden "Kommunens arbejde med forebyggelsespakkerne" som fremhæver, hvordan den enkelte kommune kan arbejde med forebyggelsespakkerne.

Formålet med Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker er at bidrage til at styrke folkesundheden gennem en kommunal forebyggelses- og sundhedsfremmeindsats af høj faglig kvalitet. Forebyggelsespakkerne indeholder faglige anbefalinger til det kommunale sundhedsfremme- og forebyggelsesarbejde.

Pakkerne giver faglige anbefalinger på væsentlige risikofaktorområder, som kommunerne allerede arbejder med, og som forventes at kræve betydeligt fokus de kommende år som følge af ny viden, samt udviklingen i holdninger og normer i samfundet.

Forebyggelsespakkerne er udarbejdet særskilt for hver risikofaktor, dels for at skabe overblik over fakta og anbefalinger, og dels for at tilgodese beskrivelsen af specifikke metoder og erfaringer indenfor hvert område. Pakkernes anbefalinger retter sig mod både raske og syge borgere i kommunen. Der er en tæt sammenhæng mellem risikofaktorerne fx hænger forebyggelsespakkerne vedrørende overvægt, fysisk aktivitet, mad og måltider og mental sundhed tæt sammen.

Indledning

I efteråret 2021 igangsatte Sundhed og Forebyggelse en kortlægning af Nyborg Kommunes forebyggelsesindsatser på baggrund af anbefalingerne i Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker. Formålet med kortlægningen er at få en status på nuværende forebyggelsesindsatser og potentialet for nye indsatser. Kortlægningen kan desuden skabe et overblik over behovet for tværgående forebyggelsesindsatser, som kan styrke samarbejdet om sundhed på tværs af fagområder i kommunen. Ydermere er kortlægningen et redskab til den forestående proces med revidering af Nyborg Kommunes sundhedspolitik.

Nedenstående gennemgang af risikofaktorerne giver et her-og-nu billede og er ikke statisk, men vil ændre og forandre sig, alt efter hvilke forebyggende indsatser, der prioriteres og igangsættes i kommunen.

Sammenfatning

Det er ikke et mål i sig selv, at Nyborg Kommune skal leve op til alle anbefalingerne fra Sundhedsstyrelsen. Kortlægningen giver et billede af, hvordan der aktuelt arbejdes med forebyggelse i Nyborg Kommune, dvs. hvilke indsatser der er meget fokus på og hvilke der er mindre fokus på. Kortlægningen kan ligeledes anvendes som et værktøj til prioritering af, hvordan der fremadrettet kan arbejdes med forebyggelse i Nyborg Kommune.

Overordnet viser kortlægningen, at der i Nyborg Kommune arbejdes med sundhedsfremme og forebyggelse inden for alle forebyggelsespakkerne. Yderligere tegner kortlægningen et billede af, at mange fagområder i kommunen arbejder med forebyggelse, hvorfor den forebyggende indsats i høj grad må siges at være et tværgående arbejdsområde i kommunen.

Det er vigtigt at understrege, at anbefalingerne i hver enkelt forebyggelsespakke ikke kan stå alene, men må ses i sammenhæng med hinanden.

Kortlægningen viser bl.a., at Nyborg Kommune lever op til mange anbefalinger vedrørende **overvægt og mad & måltider**. Sundhedsplejen har fokus på nyfødtes, babyers og småbørns kost og vægt gennem rådgivning og besøg. Skolebørn undersøges ved sundhedsplejens skoleundersøgelser og skolen underviser i kost. Voksne i risiko for udvikling af overvægt opspores og der er fokus på ældres kost og vægt i de forebyggende hjemmebesøg, temaaftener og på plejecentre, i hjemmeplejen mm. Mad & måltider samt overvægt er særligt prioriterede i den nuværende sundhedspolitiks indsatsområde om *Tidlig indsats vedr. børn og unges overvægt*.

Der arbejdes bl.a. med **Fysisk aktivitet** i daginstitutioner og til specifikke målgrupper såsom børn med motoriske vanskeligheder og borgere med særlige behov. Ligeledes er der fokus på ældres fysiske aktivitetsniveau. Der arbejdes med gode rammer for fysisk aktivitet.

Kortlægningen viser, at Nyborg Kommune lever op til mere end 80 % af anbefalingerne vedrørende **Mental sundhed**. Fremme af mental sundhed går på tværs af indsatsområderne i den nuværende sundhedspolitik og indsatsområdet ABC for mental sundhed.

Der ses ligeledes en sammenhæng mellem forebyggelsespakkerne om alkohol, tobak og stoffer. For **alkohol** gælder det, at Nyborg Kommune lever helt op til over halvdelen af anbefalingerne. Der er et stort fokus på undervisning og information om alkohol i folkeskoler og på ungdomsuddannelser.

For **stoffer** viser kortlægningen, at Nyborg Kommune lever helt op til to tredjedele af anbefalingerne, og delvist op til resten af anbefalingerne. Der er et særligt fokus på unge og støtte til familier med stofmisbrug. Rusmiddelcenteret, SSP og uddannelsesinstitutionerne varetager en stor del af dette arbejde.

Tobak er den vigtigste forebyggelige årsag til tab af gode leveår, og den af risikofaktorerne, som flest danskere årligt dør for tidligt af. Tobak er særligt prioriteret i strategien for *Røgfri Fremtid i Nyborg Kommune* og i sundhedspolitikens nuværende indsatsområde *Sund ungdom*. Nyborg Kommune lever helt op til 80 % af anbefalingerne. Indsatsområdet er i høj grad et tværgående samarbejde blandt flere samarbejdspartnere internt i Nyborg Kommune og med uddannelsesinstitutioner, almen praksis, regionen, forældre, og nationale partnere.

Kortlægningen viser, at Nyborg Kommune enten helt eller delvist lever op til anbefalingerne vedrørende **hygiejne**. Fx er en proces vedrørende udarbejdelse af ny hygiejnepolitik igangsat for at sikre en tværgående hygiejneindsats i Nyborg Kommune. Hygiejne har været særligt prioriteret de seneste år grundet COVID-19 pandemien.

Kortlægningen fremhæver gode indsatser ift. **seksuel sundhed** blandt andet handleplaner for mistanke om samt opsporing af seksuelle overgreb, formaliseret samarbejde om undervisning i folkeskolen, prævention til udsatte borgere og adgang til rene kanyler og sprøjter.

Solbeskyttelse fremgår af kortlægningen, som den mindst prioriterede risikofaktor. Flere daginstitutionerne har lokale politikker vedrørende solbeskyttelse.

Forebyggelsespakken vedrørende **Indeklima i skoler** drejer sig primært om indsatser i skoleafdelingen og på Teknik- og Miljøområdet. I Nyborg Kommune arbejdes der med indeklimamålinger, som danner grundlag for en række anbefalinger. Disse er planlagt implementeret i 2023.

Læsevejledning

Anbefalingerne i forebyggelsespakkerne er fordelt på fire typer af indsatser:

- Rammer (kommunale planer, politikker).
- Tilbud (rådgivning, træning, behandling af borgere).
- Informationsindsatser og undervisning (oplysning, markedsføring af kommunale forebyggelsestilbud, understøttelse af nationale/centrale initiativer).
- Tidlig opsporing (i denne sammenhæng screening og opsporing af risikofaktorer, som kommunen iværksætter i eget regi eller med andre sektorer¹).

Kortlægningen af Nyborg Kommunes nuværende forebyggelsesindsatser er opdelt i risikofaktorerne, som alle præsenteres med en introduktion til risikofaktoren og et diagram, som giver et visuelt overblik over status. Hver anbefaling er farvet enten grøn, gul eller rød.

Grøn farve betyder, at der leves op til anbefalingen

Gul farve betyder, at der delvist leves op til anbefalingen

Rød farve betyder, at der ikke leves op til anbefalingen

Anbefalingerne er desuden opdelt i to niveauer: et grund-(G) og et udviklingsniveau (U):

- Anbefalingerne på grundniveau er grundlæggende forebyggelsesindsatser, som på kort sigt kan styrke kvaliteten af forebyggelsesarbejdet.
- Anbefalingerne på udviklingsniveau fremhæver indsatser, der kan videreudvikle forebyggelsesindsatsen i kommunerne på længere sigt.

Ved flere anbefalinger anvendes forkortelsen UU for ungdomsuddannelser.

¹ Tidlig opsporing vedrører opsporing af risikofaktorer hos borgere, som kommunens personale er i kontakt med i anden anledning. Fx har sundhedsplejen og hjemmeplejen gode muligheder for at identificere risikoadfærd som alkoholmisbrug, rygning og mistrovsel ved hjemmebesøg og kan på denne baggrund iværksætte tidlig indsats. Tidlig opsporing sker også, når den kommunale sundhedstjeneste på systematisk grundlag identificerer rygere og gennemfører en samtale om tobak ved udskolingssamtalen i folkeskolens afgangsklasser.

Alkohol

Formålet med forebyggelsespakken om alkohol er at understøtte kommunernes arbejde med at reducere alkoholforbruget blandt borgerne, udskyde alkoholdebuten samt opspore, henvise og hjælpe borgere og familier med alkoholproblemer.

Mange danskere har et stort forbrug af alkohol. Et stort forbrug af alkohol kan have personlige, sundhedsmæssige og økonomiske konsekvenser for den, der drikker, men også for pårørende, ligesom der er betydelige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Tidlig alkoholdebut, storforbrug eller skadeligt forbrug af alkohol skyldes ofte et sammenfald af forskellige kulturelle, sociale og personlige faktorer. Estimerer viser, at ca. 860.000 danskere har et storforbrug af alkohol (forbrug over højrisikogrænsen på 14 genstande om ugen for kvinder og 21 for mænd). Højt alkoholforbrug har ofte konsekvenser i flere kommunale sektorer. For eksempel kan storforbrug og skadeligt forbrug af alkohol være en barriere for, at borgere kommer i arbejde, ligesom alkoholproblemer kan føre til langvarige forløb på socialområdet.

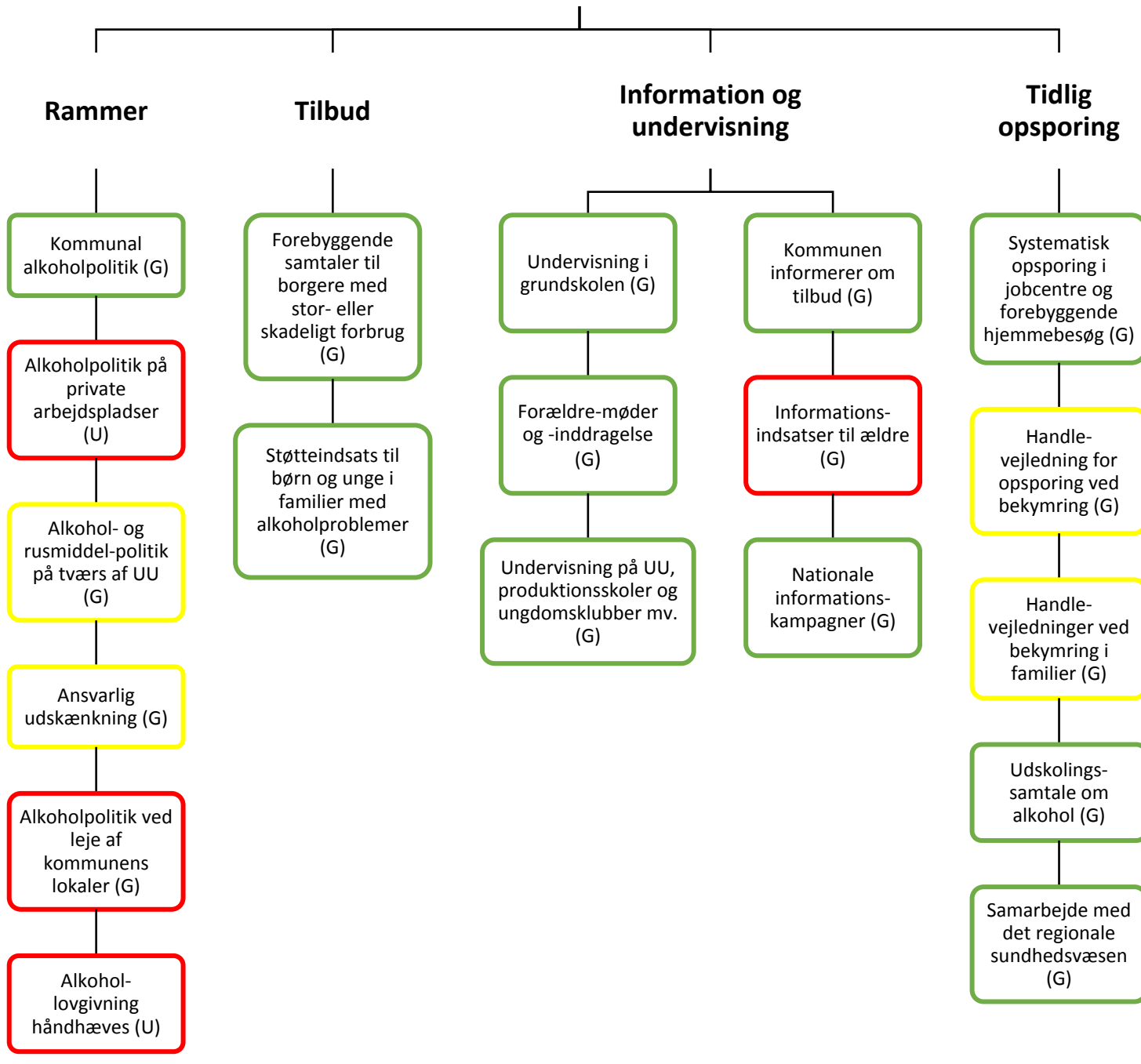
For en gennemsnitskommune i 2017-priser og med et befolkningstal fra 2017 estimeres en merudgift 43,7 mio. kr. Hvilket fordeler sig på:

- 5,1 mio. kr. til kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet
- 7 mio. kr. til førtidspensionister grundet alkoholrelaterede lidelser
- 31,6 mio. kr. til andre alkoholoverforbrugs relaterede overførselsindkomster og til hjælpeforanstaltninger til børn og unge.

Omkostningerne, der er forbundet med den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet, er 2,5 gange højere blandt borgere med alkoholoverforbrug sammenlignet med borgere uden².

² Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. alkohol.

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens
forebyggelsespakke vedrørende
ALKOHOL

Fysisk aktivitet

Formålet med forebyggelsespakken om fysisk aktivitet er at understøtte kommunens arbejde for, at borgere får gode muligheder for at være fysisk aktive gennem hele livet for derved at forebygge sygdom, bevare funktionsevnen og understøtte god trivsel.

Fysisk aktivitet omfatter al bevægelse, der øger energiomsætningen, dvs. både ustruktureret aktivitet og mere bevidst, målrettet, regelmæssig fysisk aktivitet. Fysisk aktivitet indeholder således et bredt spektrum af aktiviteter lige fra idræt, sport og hård motion til hverdagsaktiviteter som leg, havearbejde, en gåtur, cykling som transport, at tage trappen m.m.

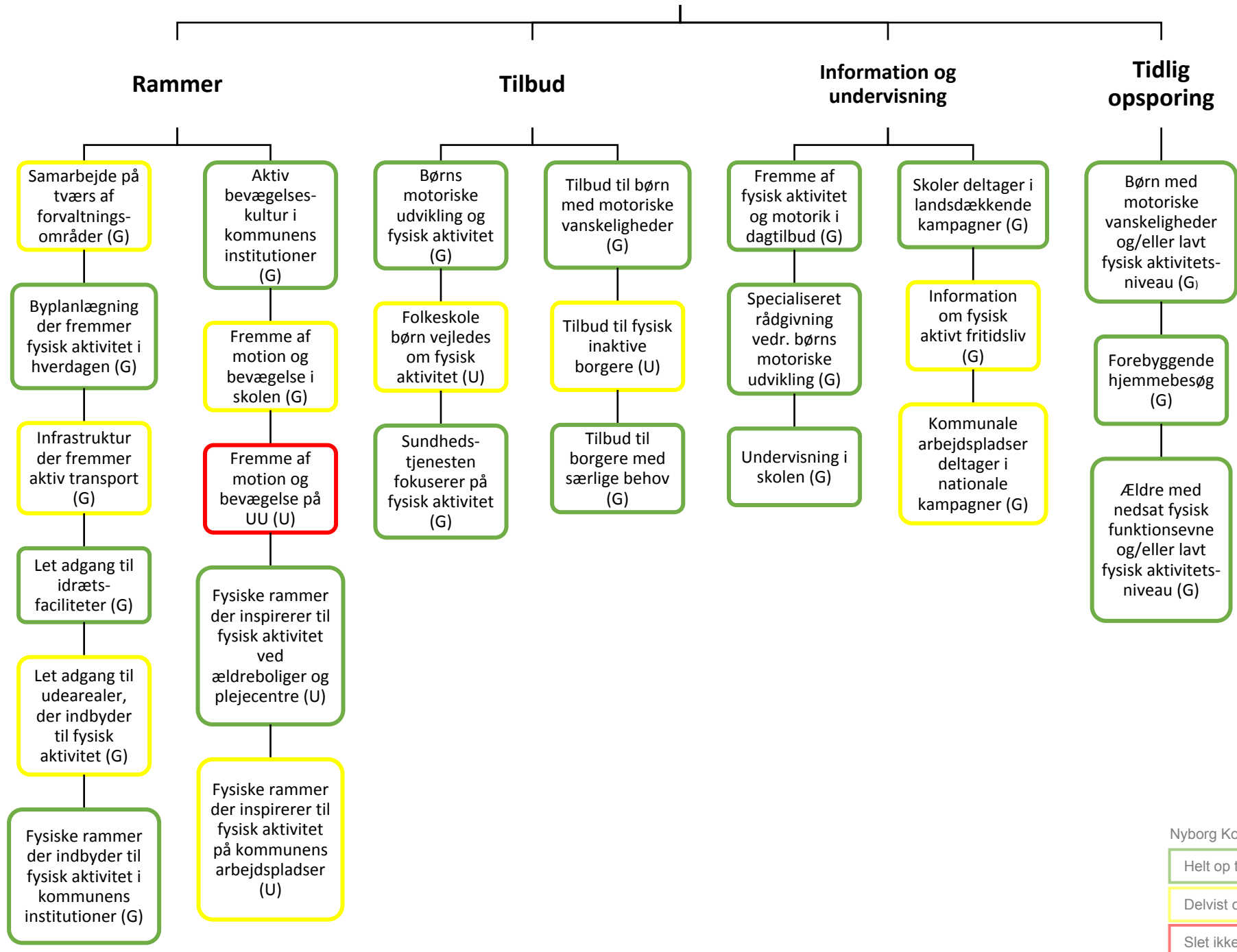
Fysisk aktivitet har en betydelig forebyggende effekt på en række sygdomme, som er hyppigt forekommende i den danske befolkning, samt på for tidlig død. Sygdomme, hvor der er sikker viden om fysisk aktivitets forebyggende effekt, omfatter hjertekarsygdomme, type-2 diabetes, metabolisk syndrom og tyktarmskræft. Udover den sundhedsmæssige betydning af fysisk aktivitet bidrager især idræt med sociale fællesskaber, almen dannelse og mental sundhed.

Fysisk inaktive kvinder og mænd lever henholdsvis 7 år og 6,9 år kortere.

For en gennemsnitskommune i 2017-priser og med befolkningstal for 2017 er merudgifter til fysisk inaktive borgere 24 mio. kr. årligt.³

³ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. fysisk aktivitet.

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedrørende FYSISK AKTIVITET

Nyborg Kommune lever:

Helt op til anbefalingen

Delvist op til anbefalingen

Slet ikke op til anbefalingen

Hygiejne

Formålet med forebyggelsespakken på hygiejneområdet er at understøtte kommunens hygiejneindsats, herunder samarbejdet på tværs af kommunale forvaltninger samt med sygehuse og praktiserende læger.

Udviklingen i sundhedsvæsenet medfører desuden, at der kommer flere nye pleje- og behandlingsopgaver i kommunerne, der kræver en styrket hygiejneindsats. Mange af de patienter, der udskrives fra sygehusene, vil i fremtiden skulle fortsætte deres pleje og behandling i kommunen. Derfor er det vigtigt, at hygiejne tænkes ind i udviklingen af det nære sundhedsvæsen.

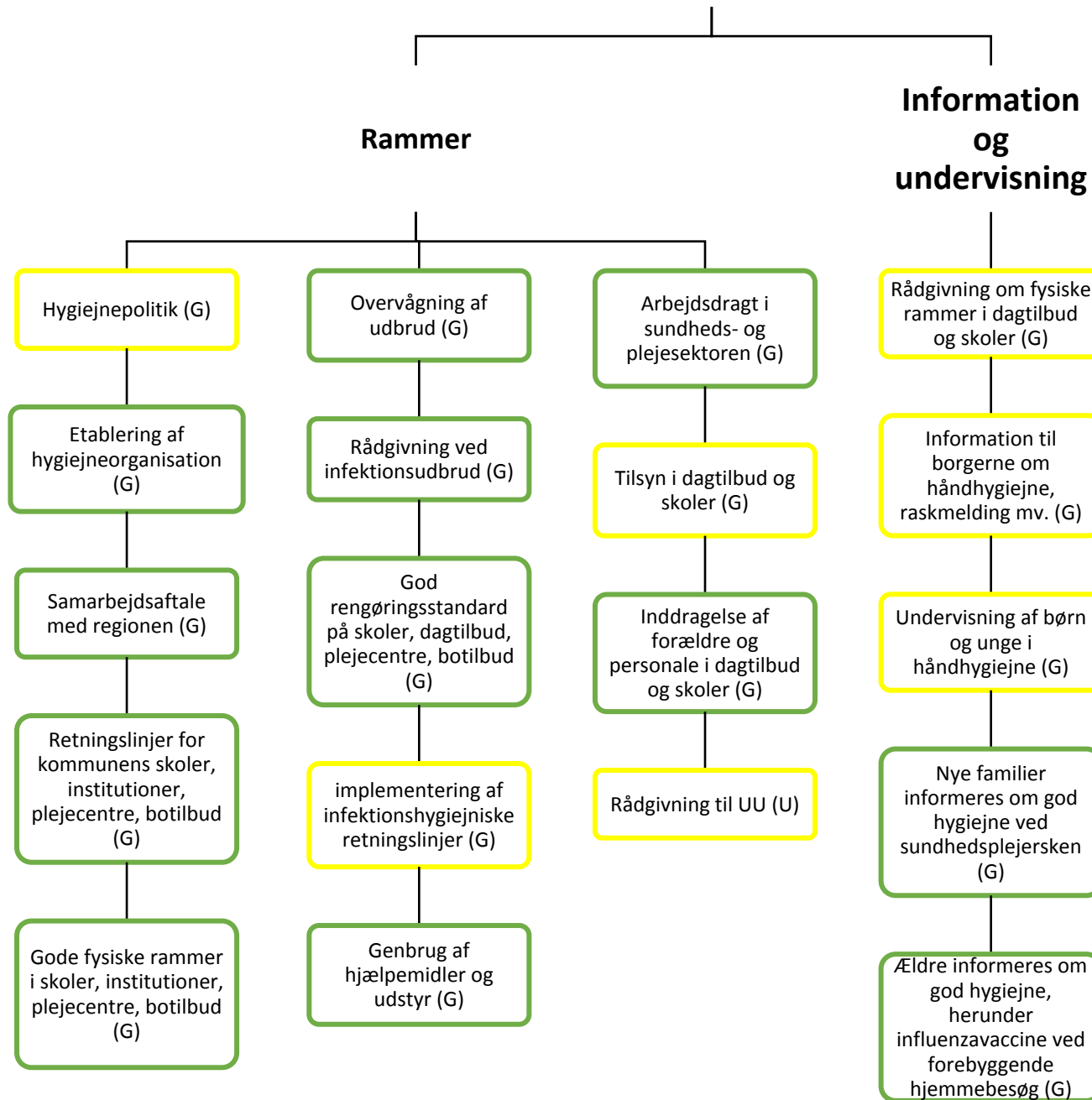
Mangelfuld hygiejne bidrager til udbredelsen af smitsomme sygdomme. Spredningen af smitsomme sygdomme kan være en stor belastning for den enkelte borger og rammer også samfundet i form af sygefravær og tabt arbejdsevne. Der er således et stort forebyggelsespotentiale i at undgå smittespredning generelt i befolkningen.

For særligt sårbare borgere kan smittespredning og infektionssygdomme have alvorlige konsekvenser. Socialt udsatte (fx hjemløse eller misbrugere) har en markant overhyppighed af indlæggelser og ambulante besøg ift. den generelle befolkning.

Mangelfuld hygiejne har betydning for sygefravær og tabt arbejdsevne samt udgifter til behandling og pleje. Det skønnes, at korrekt håndhygiejne i daginstitutionerne vil spare samfundet for et trecifret millionbeløb grundet forældrenes tabte arbejdsevne.⁴

⁴ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. hygiejne

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens
forebyggelsepakke vedrørende
HYGIEJNE

Nyborg Kommune lever:

Helt op til anbefalingen

Delvist op til anbefalingen

Slet ikke op til anbefalingen

Indeklima i skoler

Formålet med forebyggelsespakken om indeklima i skoler er at understøtte kommunens indsats for at sikre et tilfredsstillende indeklima i skolerne.

Arbejdet handler dels om at sikre tilfredsstillende indeklima ved at sørge for, at man på den enkelte skole er opmærksom på, hvad man kan gøre for at forbedre klimaet, og dels om samarbejdet med kommunens ejendomsadministration om gennemgang af skolernes indeklima - ikke mindst i forbindelse med ombygning og renovering af skolerne, hvor indeklima bør være et vigtigt fokuspunkt.

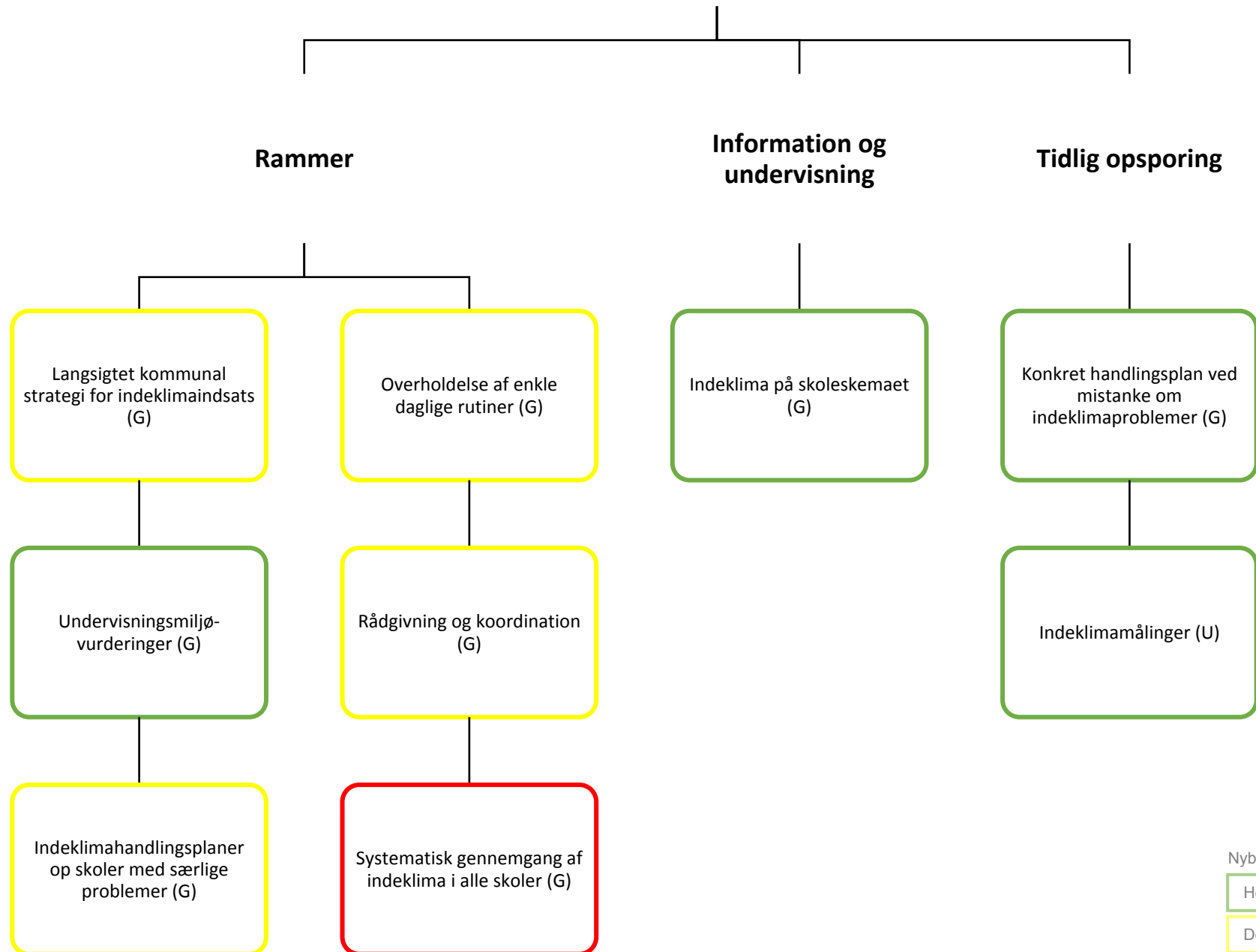
Indeklima omfatter elementerne luft, lyd, lys og temperatur. Udformningen af bygninger, herunder ventilations- og akustiske forhold og inventar, er væsentlige forhold af betydning for indeklimaet. Indeklimaet afhænger også af antallet af brugere i forhold til rummets størrelse samt af støjniveau og daglige rutiner for bl.a. oprydning og rengøring.

Indeklima har stor betydning for børns sundhed, trivsel og læring. Der er et stort potentiale i at sikre et godt indeklima i skolerne. Danske børn opholder sig 20 procent af deres vågne tid i skolen, og det er kun hjemme, at børn tilbringer mere tid end i skolen.

Et dårligt indeklima på skolen kan påvirke elevernes og personalets sundhed og udløse og/eller forværre luftvejssygdomme som infektioner, astma og høfeber. Flere undersøgelser har endvidere vist, at u hensigtsmæssig ventilation og temperatur i skolerne kan påvirke elevernes arbejdsevne og faglige præstationer, ligesom støj har betydning for indlæring.

En forbedring af indeklimaet vil give resultater her og nu, idet man med det samme vil få mere oplagte elever, bedre indlæring og færre sygedage. Børn kan påvirkes på en anden måde end voksne af dårligt indeklima, da de fortsat er under udvikling og derfor kan være mere følsomme. Samtidig klager børn ofte mindre over indeklimasymptomer end voksne og er også senere til at justere fx beklædning, hvis de har det for varmt.

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens
forebyggelsespakke vedrørende
INDEKLIMA I SKOLER

Nyborg Kommune lever:

Helt op til anbefalingen

Delvist op til anbefalingen

Slet ikke op til anbefalingen

Mad & måltider

Formålet med forebyggelsespakken om mad og måltider er at understøtte kommunens arbejde med at fremme sunde mad- og måltidsvaner hos borgerne

Sunde mad- og måltidsvaner har – i samspil med bl.a. fysisk aktivitet – stor betydning for at fremme og bevare et godt helbred og for at forebygge overvægt, underernæring og livsstilsrelaterede sygdomme som hjerte-kar-sygdomme, type 2 diabetes, visse kræftformer, knogleskørhed, muskel- og skeletsygdomme samt tab af funktionsevne. Sunde mad- og måltidsvaner spiller derudover en central rolle i forhold til tandsundheden. De fysiske og sociale rammer omkring måltider er centrale for opbygningen af sociale tilhørsforhold. Måltider er daglige begivenheder, som regelmæssigt bringer de spisende sammen, og måltidet er dermed potentielt et sted for etablering og styrkelse af fællesskaber.

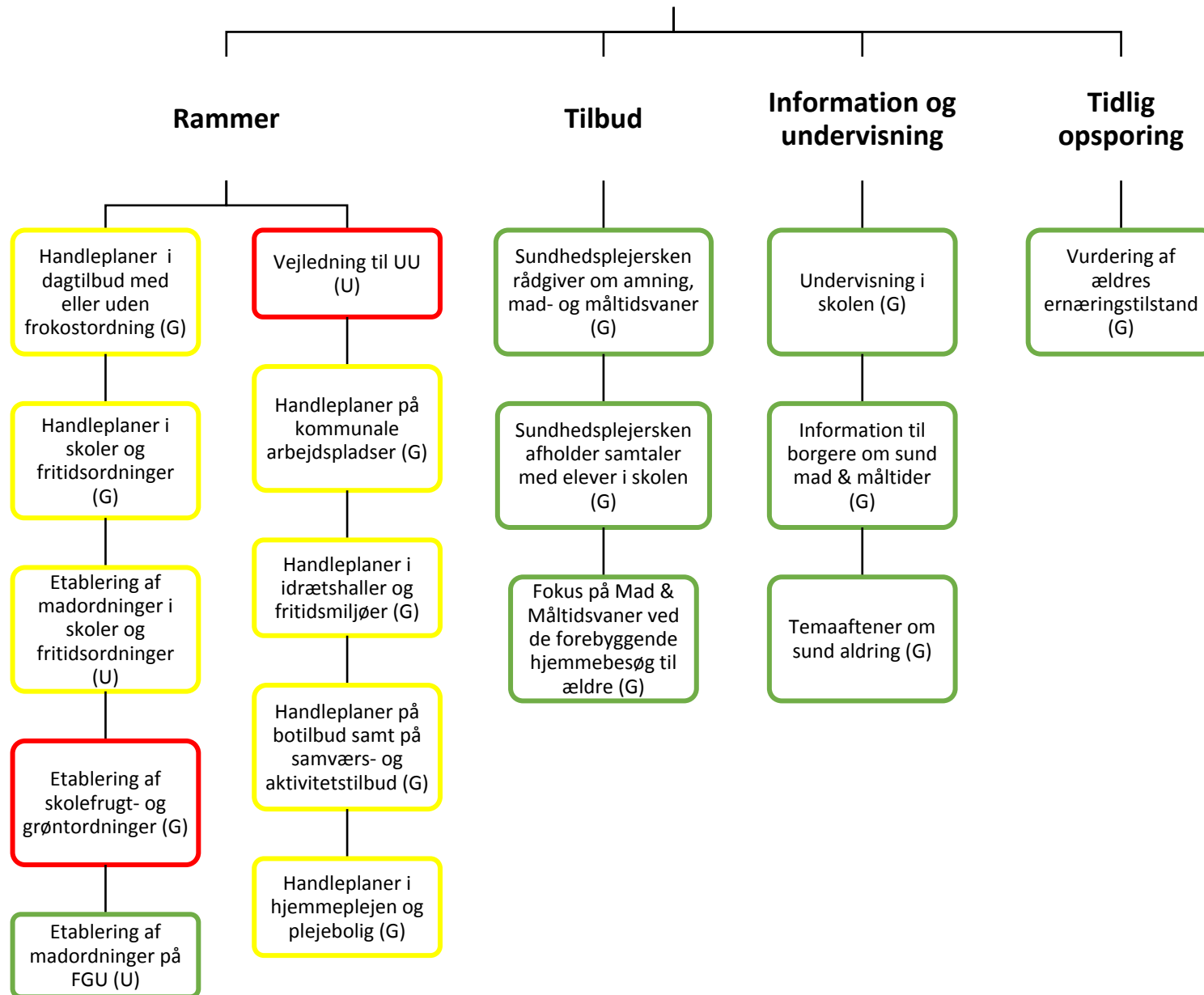
Der er væsentlige sociale forskelle i danskernes madvaner og en stærk sammenhæng mellem uddannelse og sunde madvaner. Jo længere uddannelse, jo sundere spiser både mænd og kvinder. Der ses desuden en kønsforskel i madvaner, idet drenge og mænd generelt i mindre grad følger De officielle Kostråd end piger og kvinder.

Usunde madvaner er – næst efter rygning – den risikofaktor, der kan tilskrives flest for tidlige dødsfald og sygdomme i Danmark. Usunde madvaner hænger ofte sammen med anden usund eller risikobetonet livsstil. Indtaget af frugt og grøntsager er mindst og indtaget af fedt højest blandt de borgere, der er inaktive i fritiden, er storrygere og drikker meget alkohol.

WHO har anslået, at kosten er relateret til ca. 30 procent af alle nyopståede kræfttilfælde i den industrialiserede verden⁵.

⁵ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. mad og måltider.

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens
forebyggelsespakke vedrørende MAD
& MÅLTIDER

Nyborg Kommune lever:

Helt op til anbefalingen

Delvist op til anbefalingen

Slet ikke op til anbefalingen

Mental sundhed

Formålet med forebyggelsespakken om mental sundhed er at understøtte kommunens arbejde med at fremme borgernes mentale sundhed – i daglig tale borgernes trivsel – og styrke den kommunale indsats for at forebygge udvikling af dårlig mental sundhed.

Mental sundhed defineres af WHO som en tilstand af velbefindende, hvor individet kan udfolde sine evner, håndtere dagligdagsudfordringer og stress samt indgå i fællesskaber med andre mennesker. Mental sundhed rummer to dimensioner, henholdsvis en oplevelsesdimension og en funktionsdimension. At opleve at have det godt, at være overvejende glad, i godt humør og tilfreds med livet samt at kunne klare dagligdags gøremål, som fx at købe ind, lave mad, gå på arbejde eller i skole, indgå i sociale relationer og at kunne håndtere dagligdagens forskellige udfordringer.

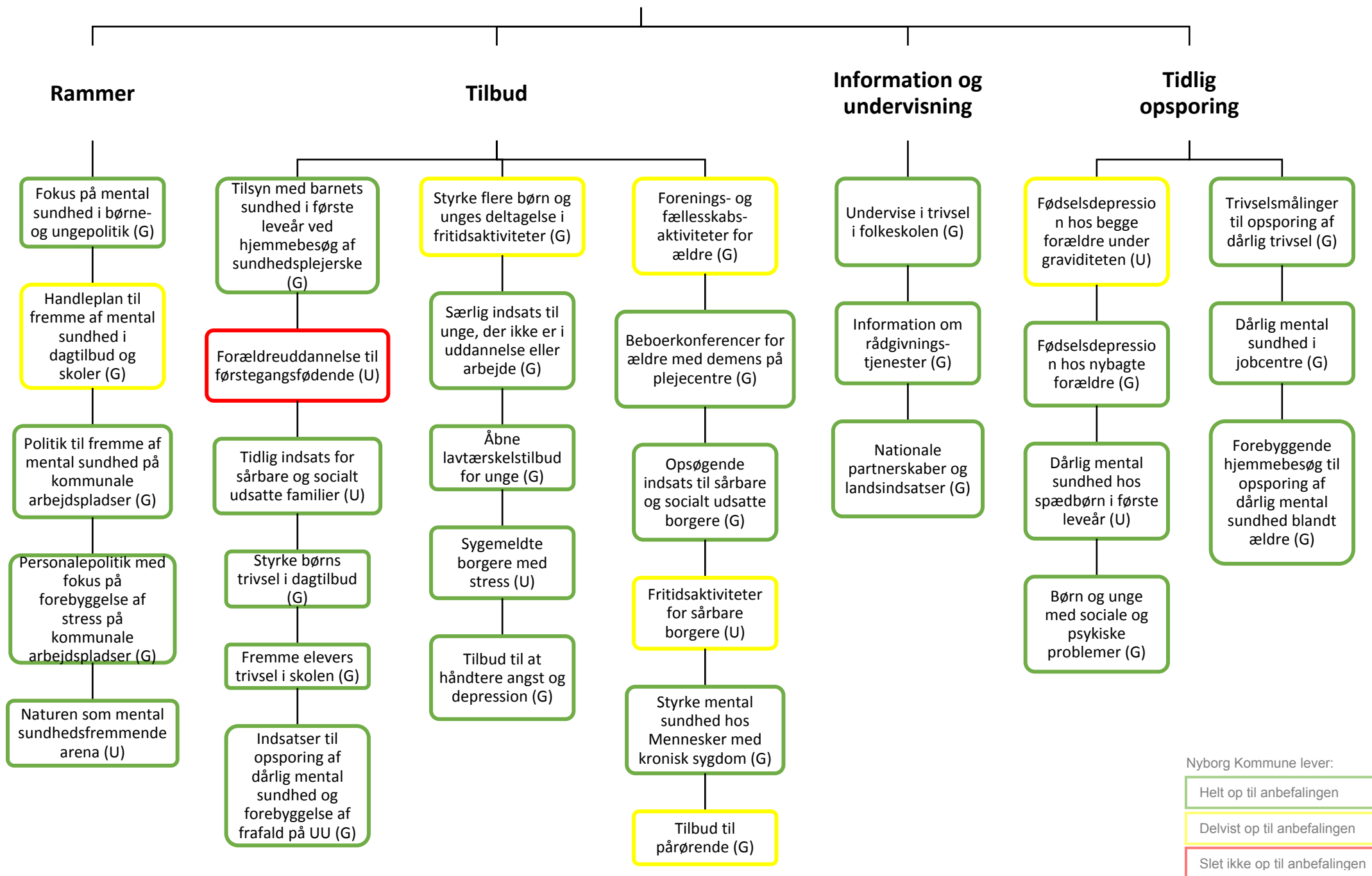
Borgere med langvarig dårlig mental sundhed har en højere risiko for udvikling af sygdom (specielt hjerte-kar-sygdom, depression og angst) og for at dø tidligere end borgere med høj grad af mental sundhed. Samtidig har denne gruppe borgere også øget brug af sundhedsydelser, lavere uddannelsesniveau og svagere tilknytning til arbejdsmarkedet.

Langvarig dårlig mental sundhed har både samfundsøkonomiske konsekvenser og konsekvenser for den enkelte borgers sundhed og muligheder for at leve et godt liv. Dårlig mental sundhed er en alvorlig og selvstændig risikofaktor. Omvendt kan en høj grad af mental sundhed ligeledes have positiv indflydelse på forebyggelse af sygdom og på evnen til at tilegne sig ny viden og færdigheder, ligesom en høj grad af mental sundhed kan mindske frafaldet på ungdomsuddannelser og styrke borgeres tilknytning til arbejdsmarkedet.

For en gennemsnitskommune i 2017-priser og med befolkningstal fra 2017 er merudgifter knyttet til dårlig mental sundhed 94 mio. kr. årligt⁶.

⁶ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. mental sundhed.

**Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens
forebyggelsespakke vedrørende
MENTAL SUNDHED**

Nyborg Kommune lever:

- Helt op til anbefalingen
- Delvist op til anbefalingen
- Slet ikke op til anbefalingen

Overvægt

Formålet med forebyggelsespakken om overvægt er at understøtte kommunens arbejde med at forebygge udviklingen af overvægt hos borgerne.

Forebyggelsespakken om overvægt skal ses i sammenhæng med forebyggelsespakkerne om mad & måltider, fysisk aktivitet og mental sundhed. Mad, drikke og fysisk aktivitet spiller en vigtig rolle i bevarelse af normalvægt og forebyggelse af overvægt, men også mental sundhed er en central faktor. Forebyggelsespakken om overvægt omhandler fremme af normalvægt, forebyggelse af moderat overvægt blandt borgere med normalvægt og forebyggelse af svær overvægt blandt borgere med moderat overvægt.

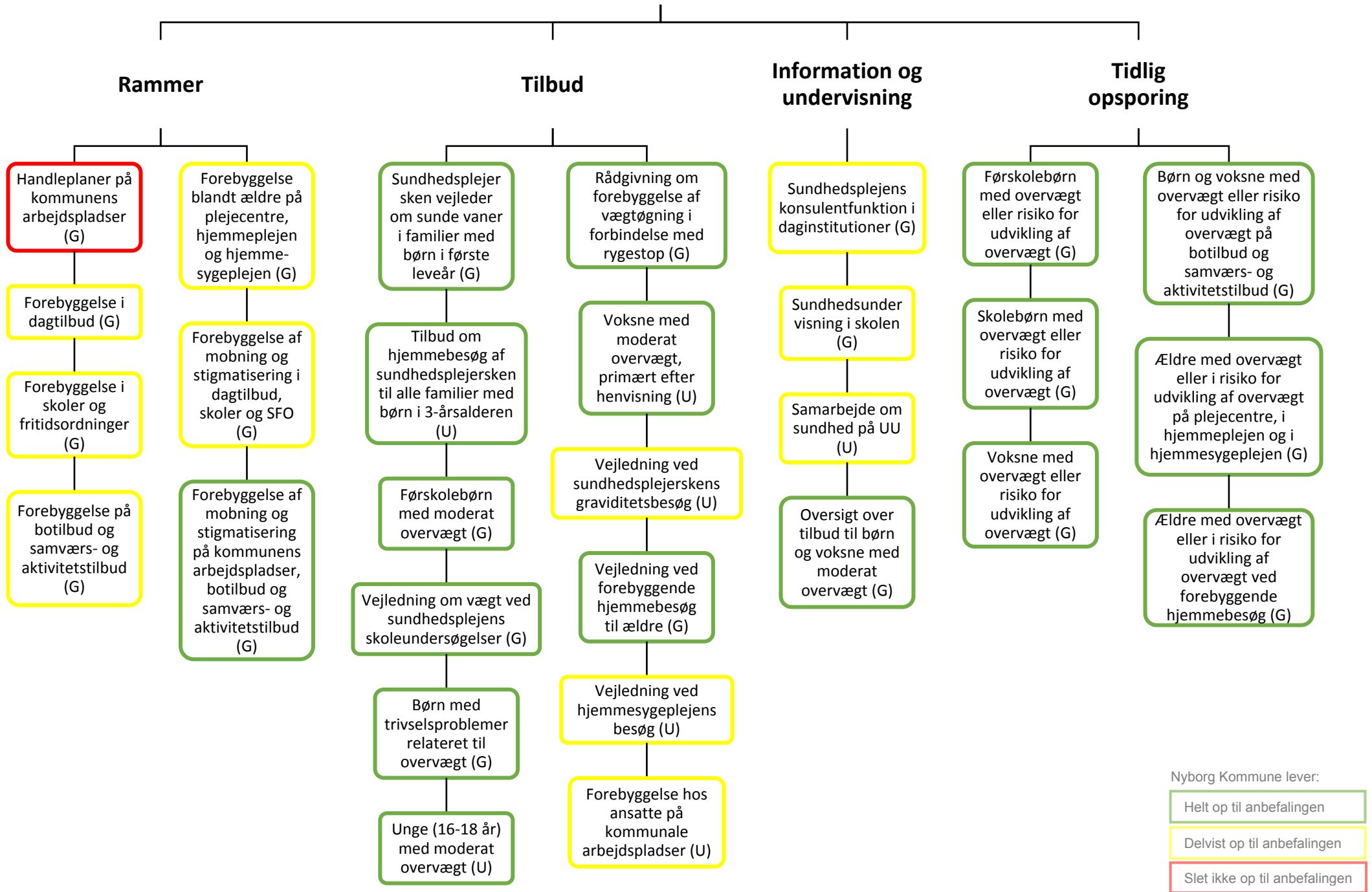
Overvægt er typisk et resultat af længere tids større energiindtag end energiforbrug, men kan også skyldes genetiske faktorer. Årsagerne til udvikling af overvægt er komplekse og omfatter både individuelle og samfundsmæssige forhold. Overvægt, især svær overvægt, er associeret med en øget risiko for at udvikle sygdom, som fx type 2-diabetes, hjerte-kar-sygdom, flere former for kræft, søvnapnø, ledsmerter i vægtbærende led, psykiske problemer og reproduktionsproblemer.

I Forebyggelsespakken fremgår det, at der i perioden 1987-2010 er set en væsentlig stigning i forekomsten af overvægt blandt voksne, især blandt de yngste aldersgrupper (16-44 år). I samme periode er andelen af voksne med svær overvægt fordoblet. 51 procent af den voksne befolkning (16 år eller derover) er overvægtige. Således er 34 procent moderat overvægtige, mens 17 procent er svært overvægtige. Mænd og kvinder med svær overvægt har en kortere levetid, gennemsnitligt 2,6 år kortere for mænd og 2,5 år kortere for kvinder. Nyere tal vedrørende overvægt viser, at andelen af borgere med overvægt fortsat er stigende.

For en gennemsnitskommune, opgjort i 2017-priser og med en befolkningsstørrelse på 2017-niveau estimeres en merudgift til borgere med svær overvægt på 24 mio. kr. årligt⁷.

⁷ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. overvægt.

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedrørende **OVERVÆGT**

Seksuel Sundhed

Formålet med forebyggelsespakken om seksuel sundhed er at understøtte kommunens arbejde med at øge den seksuelle sundhed og trivsel blandt alle borgere.

Ifølge WHO er seksuel sundhed en tilstand af fysisk, følelsesmæssig, mental og social trivsel relateret til seksualitet; det er ikke alene fraværet af sygdom, dysfunktion eller skrøbelighed. Seksuel sundhed kræver en positiv og respektfuld tilgang til seksualitet og seksuelle forhold, såvel som muligheden for at have lystfyldte og sikre seksuelle oplevelser, fri for tvang, diskrimination og vold. Seksuel sundhed kræver således kræver fokus på reduktion af sygdomme og uønskede graviditeter, såvel som et positivt fokus på seksuel trivsel i alle livets faser.

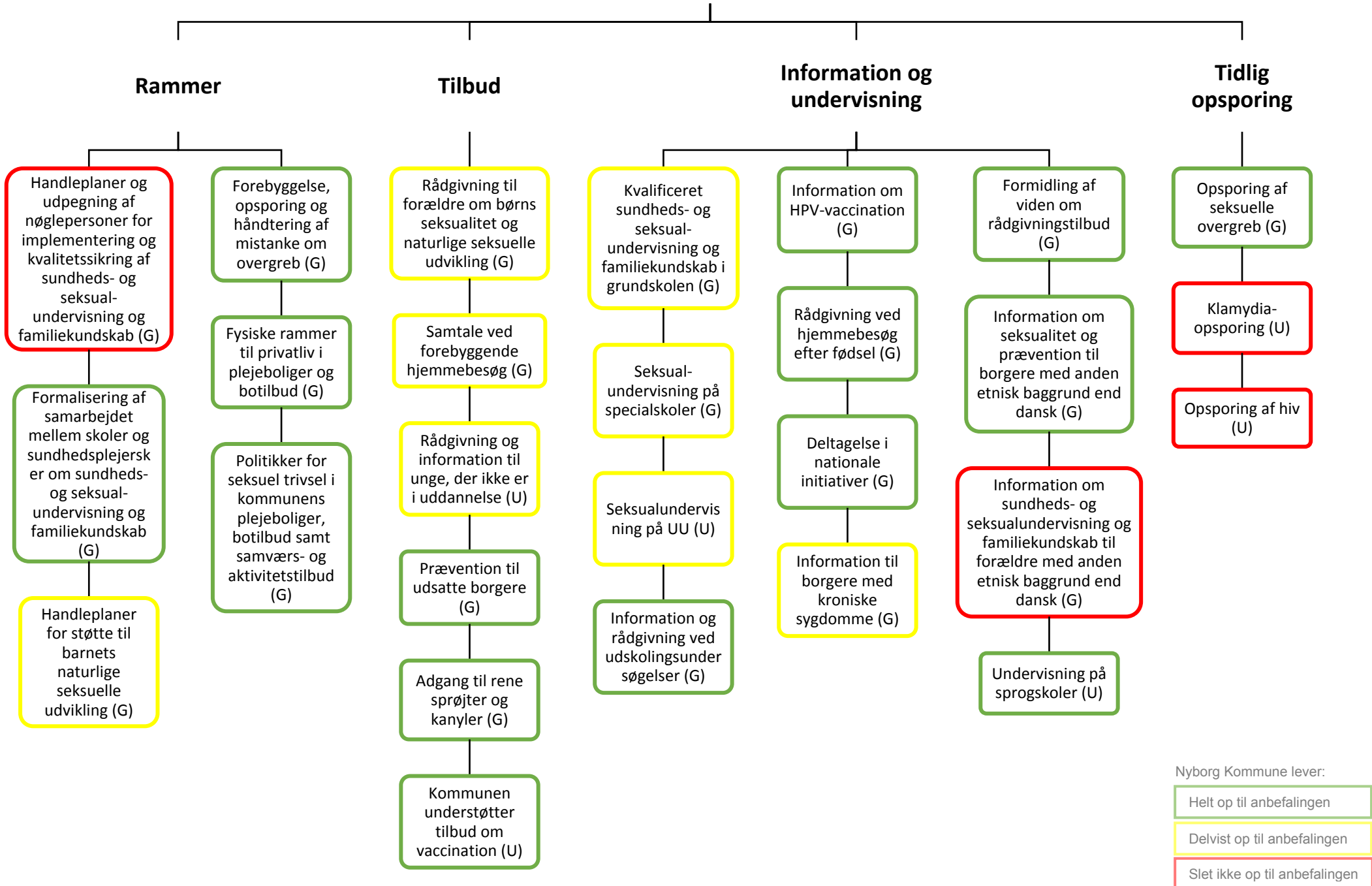
Den seksuelle trivsel og sundhed påvirkes af livsomstændigheder, som fx alder, forældreskab, visse sygdomme og behandlinger. Omvendt kan seksuel trivsel eller mistrivsel påvirke borgerens generelle sundhedstilstand og sundhedsadfærd. Der er derfor behov for et bredt fokus på seksuel sundhed og trivsel, men også for et mere specifikt fokus på borgere, som tilhører grupper, der er i særlig risiko for seksuel mistrivsel.

Usikker sex resulterer årligt i 770 tabte leveår for mænd og 1.500 for kvinder. Årligt dør 160 personer for tidligt, som følge af usikker sex i Danmark.

For samfundet medfører seksuelle sygdomme og uønskede graviditeter store omkostninger. Dertil kommer et ikke uvæsentligt produktionstab. For en gennemsnitskommune, opgjort i 2017-priser og med en befolkningsstørrelse på 2017-niveau estimeres en merudgift relateret til seksuel sundhed på 1,1 mio. kr. årligt⁸.

⁸ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. seksuel sundhed.

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens
forebyggelsespakke vedrørende
SEKSUEL SUNDHED

Solbeskyttelse

Formålet med forebyggelsespakken om solbeskyttelse er at understøtte kommunen i arbejdet med at udarbejde planer og iværksætte indsatser, der kan medvirke til at forebygge kræft i huden.

Danskerne har verdens femtestørste forekomst af nye tilfælde af modermærkekræft, og forekomsten er stigende. Kræft i huden opstår som oftest efter udsættelse for UV-stråling og kan dermed forebygges. Der er god dokumentation for, hvordan den enkelte kan beskytte sig i solen.

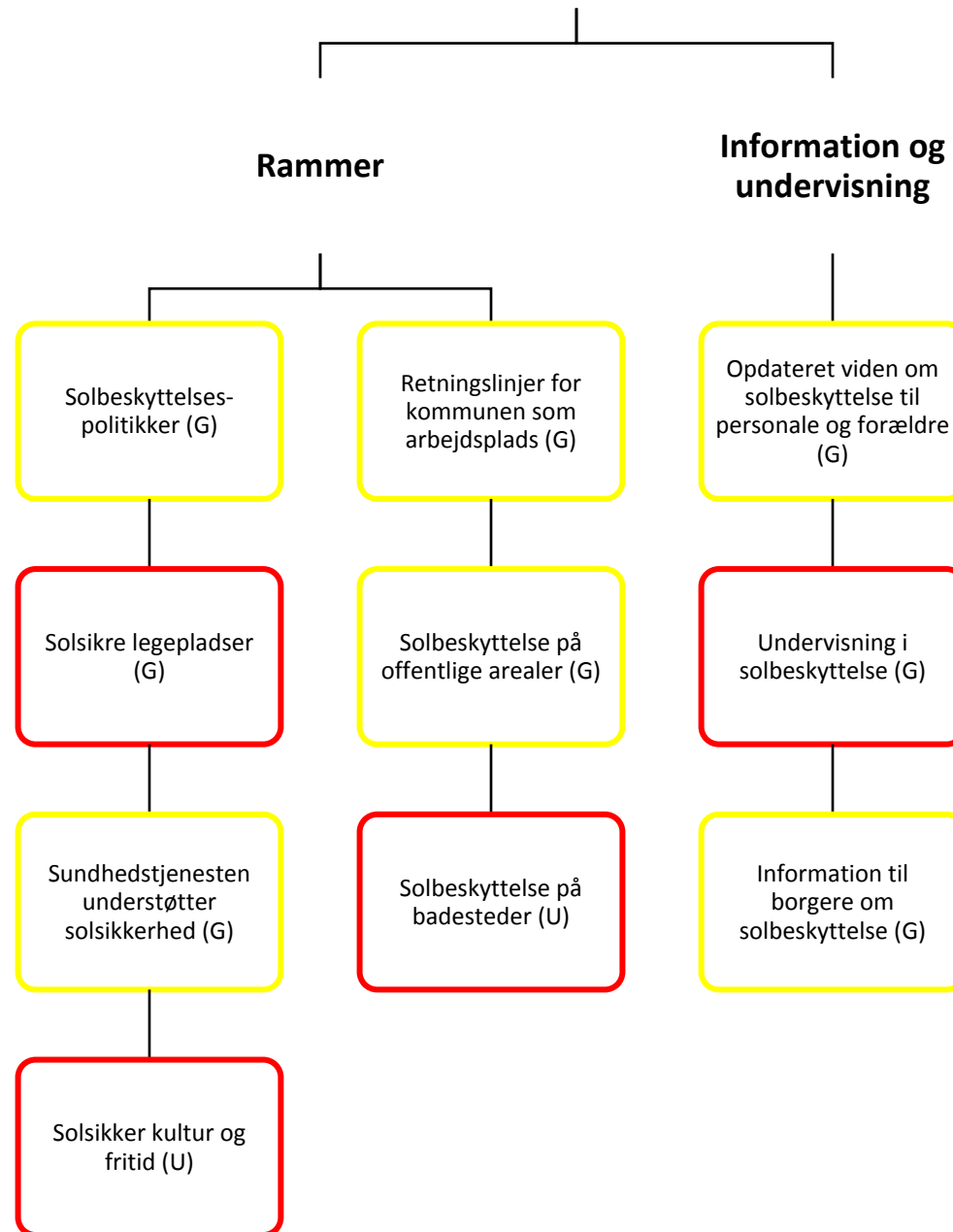
Op til 90 procent af alle tilfælde af kræft i huden kan relateres til UV-stråling fra den naturlige sol og fra solarier. I en generelt lyshudet befolkning som den danske kan hen imod ni ud af ti tilfælde af kræft i huden forebygges ved, at man undgår solskoldninger og reducerer eksponeringen for UV-stråling.

Kræft i huden er den hyppigste kræftform i Danmark, og hvert år får ca. 16.500 personer nykonstateret kræft i huden i Danmark. Derudover er der mange, som får konstateret kræft i huden flere gange. Forekomsten af kræft i huden i Danmark er mere end tredoblet gennem de seneste 30 år.

Der ses en omvendt social ulighed i forekomsten af modermærkekræft i forhold til mange andre livsstilssygdomme, idet forekomsten af modermærkekræft er højest blandt personer med høj socioøkonomisk status. Den relative dødelighed er til gengæld størst blandt personer med lav socioøkonomisk status⁹.

⁹ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. solbeskyttelse.

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens
forebyggelsespakke vedrørende
SOLBESKYTTELSE

Nyborg Kommune lever:

Helt op til anbefalingen

Delvist op til anbefalingen

Slet ikke op til anbefalingen

Stoffer

Formålet med forebyggelsespakken om stoffer er at understøtte kommunens arbejde med at forebygge brug af euforiserende stoffer, særligt blandt unge. Pakken fokuserer på primær og sekundær forebyggelse af stofbrug, herunder at forebygge debut af brug af stoffer blandt alle unge samt opspore og forebygge fortsat brug af stoffer blandt unge i risiko for at udvikle et regelmæssigt stofbrug.

På baggrund af stoffernes udbredelse i befolkningen er det unge under 25 år, der er den primære målgruppe for den forebyggende indsats. De sekundære målgrupper er forældre og professionelle, der arbejder med unge. Unges brug af stoffer skyldes ofte en kombination af sociale, kulturelle og psykologiske faktorer.

Forebyggelse af stofbrug hænger tæt sammen med forebyggelse af brug af alkohol og tobak. Forskning viser, at det ofte er de samme unge, der har et stort alkoholforbrug og er dagligrygere, som ryger hash. Unge med en tidlig alkoholdebut og/eller et storforbrug af alkohol har en større risiko for at eksperimentere med stoffer end unge, der har et begrænset alkoholforbrug.

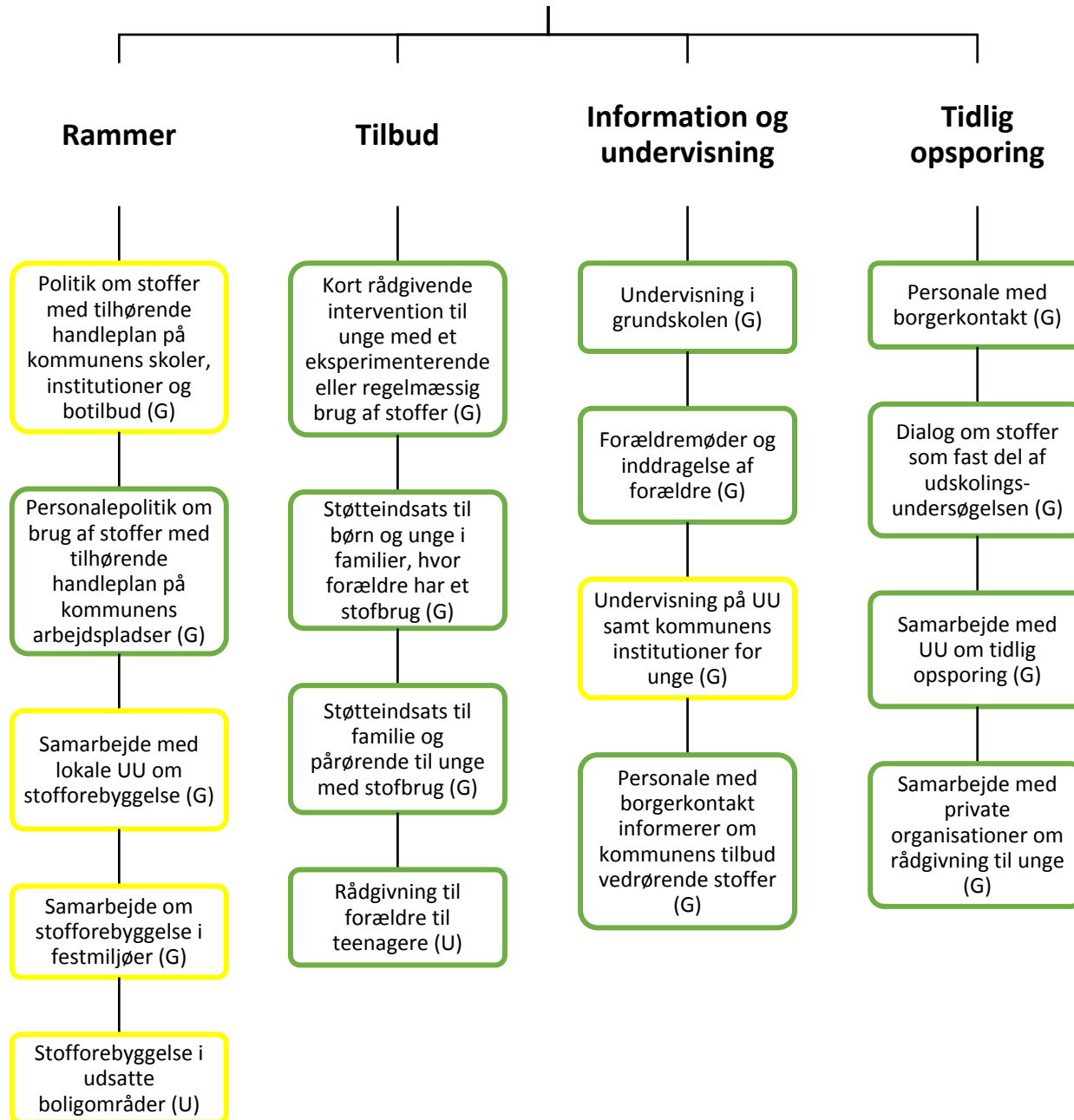
God mental sundhed og trivsel er beskyttende faktorer i forhold til at starte et brug af stoffer. Unge, som mistrives, har en mere ekstrem og risikovillig ruskultur end unge, der trives.

Næst efter hash er amfetamin, kokain og ecstasy de mest udbredte stoffer blandt unge. Det eksperimenterende brug af stoffer er højest i aldersgruppen 16-19 år, og meget få prøver stoffer første gang efter 20-års alderen. Hovedparten af dem, der eksperimenterer, fortsætter ikke brugen.

For en gennemsnitskommune i 2017-priser og med befolkningstal fra 2017 estimeres en merudgift relateret til stoffer på 12 mio. kr. årligt¹⁰

¹⁰ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. stoffer.

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens
forebyggelsespakke vedrørende STOFFER

Nyborg Kommune lever:

Helt op til anbefalingen

Delvist op til anbefalingen

Slet ikke op til anbefalingen

Tobak

Formålet med forebyggelsespakken om tobak er at understøtte kommunens arbejde med at forebygge rygning og anden brug af tobak og nikotinholdige produkter, fremme røgfri miljøer og støtte borgere, der allerede ryger, til et rygestop.

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at e-cigaretter, røgfri tobak og alle andre nyere tobaks- og nikotinprodukter sidestilles med rygning i kommunernes forebyggelsesindsats.

Rygning er den vigtigste forebyggelige årsag til tab af gode leveår, fordi personer, der ryger, har ringere helbred, oftere er afhængige af hjælp i deres sidste leveår, oftere får førtidspension og generelt har dårligere selvrapporteret livskvalitet.

Risikoen for en rygerelateret sygdom og død øges med rygemængde, ung alder ved rygedebut, antallet af år, der er blevet røget, og jo senere et eventuelt rygestop iværksættes. Forekomsten af rygning er to til tre gange højere blandt borgere med psykisk sygdom sammenlignet med den øvrige befolkning.

Tobaksindustrien udvikler løbende nye tobaksvarer, og flere af disse varer markedsføres som mindre skadelige end cigaretter, hvilket dog ikke er dokumenteret i uafhængig forskning. Røgfri tobak er yderst afhængighedsskabende og øger risikoen for at udvikle hjerte-kar-sygdomme, ligesom risikoen for at udvikle sår i mundhulen stiger ved brug af røgfrie tobaksprodukter, som optages oralt.

Tobak er den risikofaktor, der har størst betydning på middellevetiden i Danmark. Hvert år dør ca. 13.600 danskere af en rygerelateret sygdom. Ca. 900 danskere dør årligt for tidligt, som følge af passiv rygning.

For en gennemsnitskommune i 2017-priser og med befolkningstal fra 2017 estimeres en merudgift relateret til tobak på 95 mio. kr. årligt¹¹

¹¹ Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedr. tobak.

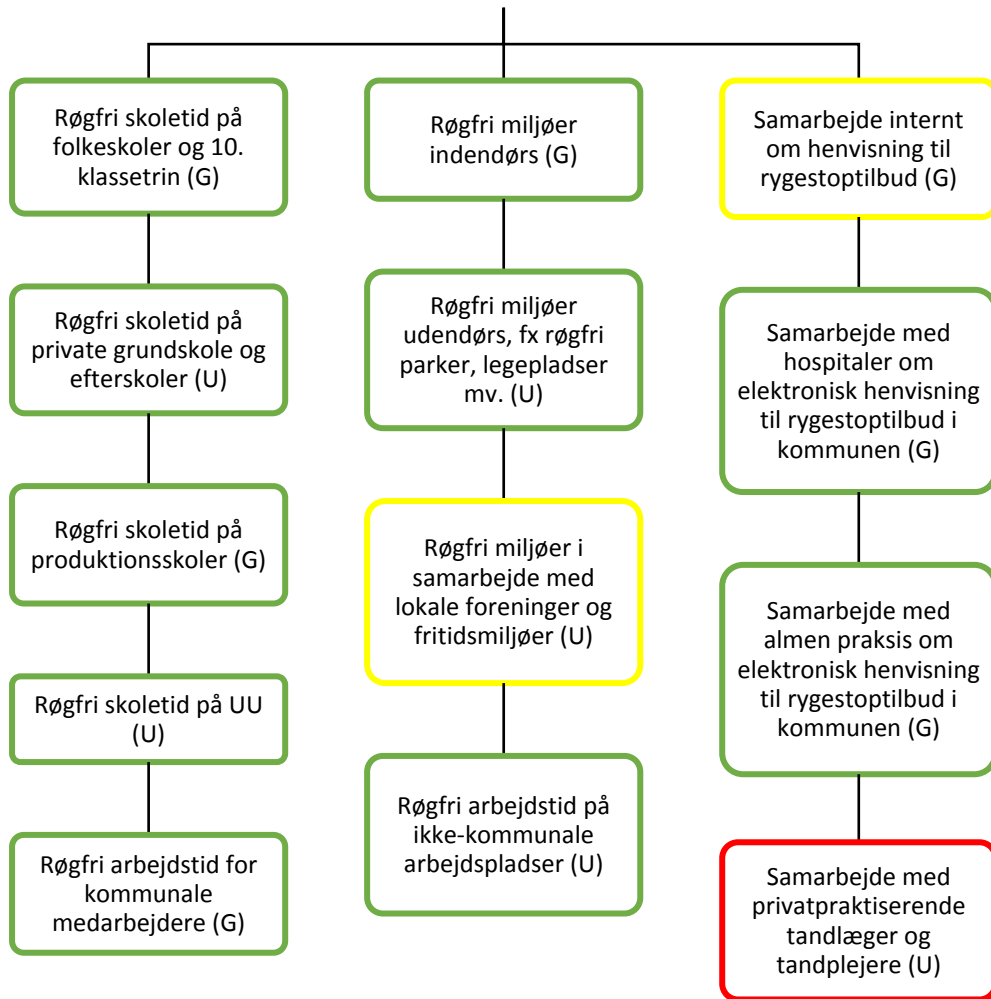
Helt op til anbefalingen

Delvist op til anbefalingen

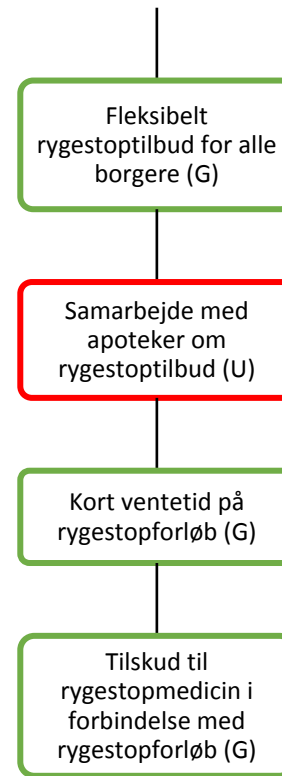
Slet ikke op til anbefalingen

Anbefalinger fra sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke vedrørende TOBAK

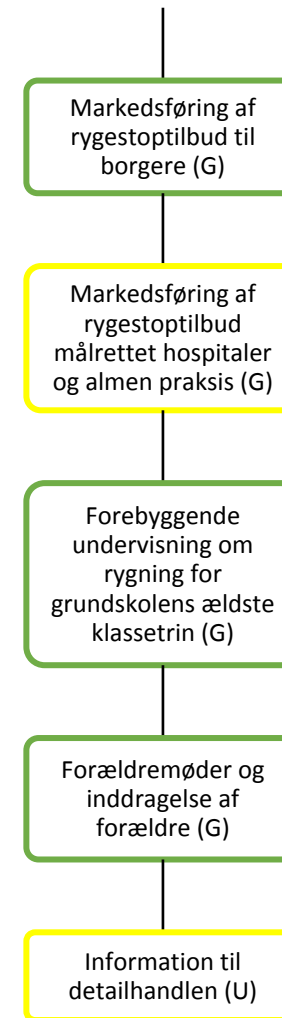
Rammer

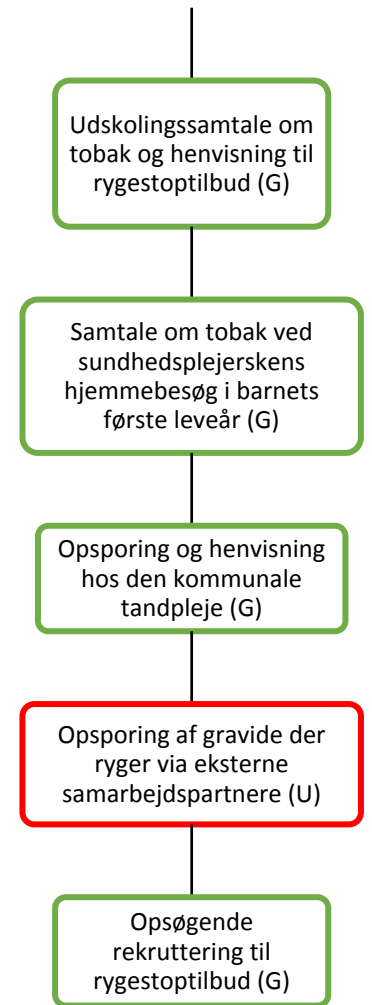
Tilbud

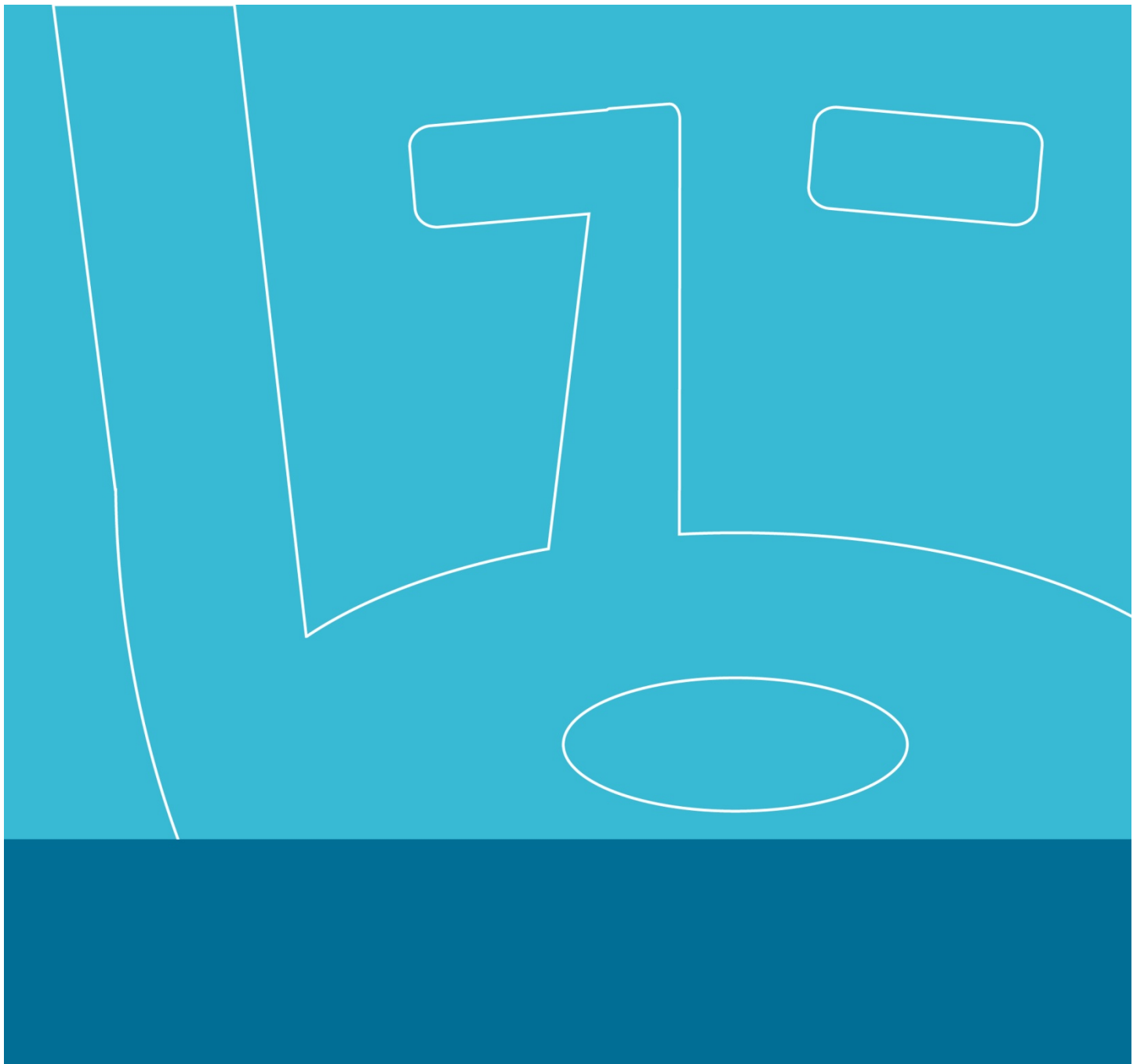

Information og undervisning

Tidlig opsporing

Nyborg
KOMMUNE

Torvet 1
5800 Nyborg www.nyborg.dk

